

УДК. 336:351.72

Зварич І. – ст. гр.БФм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗМІЦНЕННЯ ДОХІДНОЇ БАЗИ БЮДЖЕТІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Науковий керівник: к. е. н., доцент Білоус О.С.

Місцеве самоврядування є однією зі складових влади і покликане забезпечити розвиток економіки, створення належних умов для життєдіяльності населення та підвищення добробуту громадян на місцевому рівні. Це найперспективніша та найдемократичніша модель, яка дозволяє територіальній громаді під свою відповідальність вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України. Вперше в Україні визнання місцевого самоврядування на конституційному рівні було закріплено ще в Конституції гетьмана П.Орлика в 1710 р., пізніше – в Конституції УНР 1918 р., проте їх положення так і не були реалізовані. Ідея місцевого самоврядування як відмінної від державної форми реалізації публічної влади, почала відроджуватися ще в так званій період перебудови, остаточно ж утвердилася лише після проголошення України самостійною та незалежною державою, що є закономірним і об'єктивним процесом. Прагнучи до вступу у європейське співтовариство, Україна може і зобов'язана вивчати та застосовувати передовий досвід побудови фінансової бази органів місцевого самоврядування.

Однак на сьогодні влада не виконує поставлених завдань тією мірою і в тому обсязі, які в неї закладені, а тому потребує вдосконалення. Адже ефективність будь-якої влади може бути досягнута лише за умови збалансування трьох складових: права, відповідальності та спроможності. Виходячи з цього, місцеве самоврядування повинно мати чітко визначений спектр прав і обов'язків, за виконання яких повинно нести повну відповідальність, та володіти достатньою фінансовою та матеріальною базою для їх виконання.

Причини незадовільного фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування можна розділити на: об'єктивні, викликані недосконалістю чинного законодавства, та суб'єктивні – напряму пов'язані з діяльністю органів місцевого самоврядування, з ступенем їх активності, ініціативності, професійності.

Виходячи з цього, вирішення питання оптимізації та зміцнення дохідної бази бюджетів місцевих громад як окремої системи, слід здійснювати в комплексі, за наступними напрямками: збільшення надходжень податків і зборів до бюджетів територіальних громад; удосконалення системи міжбюджетних трансфертів; розширення повноважень органів місцевого самоврядування в питаннях формування їх дохідної бази; забезпечення ефективності та дієвості влади на місцях; застосування механізму синергетичного ефекту від об'єднання ресурсів територіальних громад, проведення адміністративно – територіальної реформи; оптимізація інших джерел місцевих фінансів.

Диверсифікація фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування дозволить мінімізувати ризики, пов'язані із залежністю від надходжень з державного до місцевих бюджетів, а також ризики зменшення обсягів надходжень від тих дохідних джерел, на які впливають зміни в економічній кон'юктурі та політичному середовищі. Самодостатність територіальних громад є запорукою сильної та економічно розвиненої держави, а також підвищення добробуту та життєвого рівня її громадян – мешканців сіл, селищ та міст України.